

La doble infància del cinema

Quan vàrem proposar a Abbas Kiarostami i a Víctor Erice de fer una exposició sobre les seves trajectòries respectives, ells dos només s'havien vist una vegada. Fou en una edició del Festival de Taormina. I allà havien tingut l'oportunitat d'expressar-se l'admiració que sentien l'un per l'altre. No eren amics però es coneixien gràcies a la universalitat del llenguatge del cinema. Probablement per això no es van fer pregar gens quan Alain Bergala i Jordi Balló els van explicar la seva idea de fer-los compartir una exposició. El cinema –una manera de veure el cinema– era el seu territori comú. I era aquesta base i no l'amistat o la coneixença la que donava sentit al projecte. Després, ja havent acceptat el projecte, es van trobar un dia a Tessalònica. I s'han intercanviat un parell de missatges de correu electrònic. Tota la resta, l'ha fet el cinema. El cinema –el llenguatge principal d'aquests dos creadors– ha servit per plasmar en imatges el diàleg entre dos cineastes que només es coneixien per les seves pel·lícules.

Les exposicions –com tot gènere de creació– tenen els seus codis interns. Una mala exposició és aquella que mostra coses que s'haurien pogut ensenyar millor d'una altra manera. «Erice-Kiarostami. Correspondències» és el lloc físic i alhora mental en què es plasma un diàleg entre dos creadors, entre un cinema i els seus referents, que difícilment s'hauria pogut fer per altres mètodes. Així, per exemple, els quadres d'Antonio López poden conviure directament amb les especulacions que va fer sobre ells Víctor Erice i les fotos i instal·lacions de Kiarostami passen la prova del contacte amb el seu cinema. I així, sobretot, el carteig, entre dues persones que són de cinema i que, per tant, han acceptat cartejar-se a base de plans i no de lletres, es pot plasmar en tota la seva intensitat, com a part i conseqüència de dues carreres cinematogràfiques que són dues maneres, amb molts punts de contacte, de mirar el món des del darrere d'una càmera.

La creativitat deixa de ser un exercici solitari en el moment en què l'obra existeix i surt, per tant, a la recerca dels altres, que són els que l'omplen permanentment de sentit. Aquí aquest exercici té una primera part a dos. Quan l'exposició arribi al públic ho farà amb el valor afegit que representa la trobada entre dos creadors que sabien l'un de l'altre sense conèixer-se. I que han tingut la generositat de passar la prova de veure què passa quan els seus treballs creatius es posen l'un al costat de l'altre. Els artistes acostumen a ser molt peculiars i a voler per a ells una cavalcada solitària. Aquí no només es posen de costat sinó que es troben en un punt per teixir junts aquesta experiència de la correspondència fílmica. Una manera de simbolitzar que tot creador se situa en una llarga sèrie que ell no ha començat i que tampoc no acabarà.

El territori comú és la infància: la infància del cinema i el cinema de la infància. El cinema té dues característiques que el diferencien d'altres arts: és relativament nou –té

Pròlegs de Josep Ramoneda als catàlegs del CCCB

poc més d'un segle— i, per tant, té una història perfectament determinada. Tot cineasta sap qui són els seus avantpassats. La novetat i la ràpida assumptió del cinema, com si fos un llenguatge de tota la vida, que proporciona icones i pobla l'imaginari dels nens i les novel·les de formació, tenen a veure amb la reflexió de dos cineastes insòlits. Sobre la doble infància del cinema versa, en definitiva, el carteg que Erice i Kiarostami han mantingut amb l'ajuda del seu bolígraf: la càmera de cinema. És la seva manera d'escriure.